



Ur JO 1977/78 sid 250

”Föreningen för ett bättre samhälle anförde i en anmälan till JO bl. a. följande. På föreningens uppdrag sökte en journalist den 23 september 1976 att få ta del av offentliga handlingar hos flygtekniska försöksanstalten i Bromma. Journalisten hänvisade till gällande bestämmelser i tryckfrihetsförordningen. Trots detta uppställdes från försöksanstaltens sida som villkor att journalisten skulle uppge sitt namn och redogöra för syftet för sin begäran. Journalisten fick inte kontakt med registraturen men fick del av dagens inkomna post och ett av diarierna. När han därefter begärde få del av olika akter meddelades att vidare service inte lämnades. Försöksanstaltens generaldirektör vägrade träda i förbindelse med journalisten. Han beordrade dock att denne skulle hemligen avfotograferas. Syftet var uppenbarligen att söka identifiera journalisten och överlämna fotografiet till den militära säkerhetstjänsten.

Med anledning av anmälingen begärdes yttrande från flygtekniska försöksanstalten (FFA). I ett av generaldirektörens vid anstalten, Å. Sunden, undertecknat yttrande anfördes bl. a. följande.

Registratören vid FFA blev på morgonen den 23 september 1976 uppringd av en person, som meddelade att han ämnade besöka FFA med ankomst kl 1030 för att ta del av dagens öppna post. På registratörens fråga vem hon talade med svarade vederbörande, att han enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen inte behövde uppge sitt namn och att han därvid åberopade sina grundlagsenliga rättigheter. Registratören kopplade därefter samtalet till säkerhetschefen, avdelningsdirektör B. Sedin. Vid samtal med säkerhetschefen upprepade personen sitt tidigare framförda meddelande och delgavs då den informationen, att FFA beträffande tillträdesskydd faller under de bestämmelser som gäller vid militärt skyddsföremål och att legitimationskontroll obligatoriskt måste göras, innan inpassering kan medgivas.

Omkring kl 11.30 samma dag ankom en manlig person till FFA:s port och begärde att få inpassera för att ta del av dagens öppna post. Då portvakten frågade om personens namn svarade besökaren, att han inte ville och inte heller behövde uppge sitt namn. Personen avvisades då från entréhallen till gatan utanför FFA:s grind.

Den konflikt, som härigenom uppkom, mellan för FFA gällande bestämmelser för tillträde och besökarens rätt till anonymitet enligt tryckfrihetsförordningen löstes genom att besökarens önskemål tillgodosågs vid entrén utanför grinden.



Vid för ändamålet utplacerat bord och stol delgavs besökaren av registratören dagens öppna post. Vackert väder rådde.

För att dokumentera huru FFA under förevarande omständigheter kunnat arrangera begärd delgivning av öppen post (diarium) lät säkerhetschefen med mitt godkännande en tjänsteman vid fotosektionen ta fotografi av besökaren. Fotografiet visar, att delgivning förekom och huru denna ordnats. Negativet förvaras vid FFA. Besökarens provocerande uppträdande mot vaktpersonalen i samband med att han delgavs gällande bestämmelser om tillträdesskydd var sådant, att fotografering dessutom syntes befogad såsom en förebyggande säkerhetsåtgärd.

Med mitt godkännande meddelade säkerhetschefen sedan besökaren, att av honom förtecknade handlingar, som i flera fall måste uppsökas hos respektive handläggare, inte skulle komma att utlämnas under innevarande dag och att FFA-personalen för dagen inte kunde ägna honom mera tid.

Konflikten mellan å ena sidan säkerhetsföreskrifter med krav på legitimationskontroll för tillträde till myndighets anläggningar och å andra sidan rätten till fri tillgång till allmänna och offentliga handlingar hos samma myndighet får enligt min mening lösas på sådant sätt att den som önskar ta del av dylik handling utan att vilja uppge sin identitet kan få tillfälle härtill utan att säkerhetsskyddet eftersätts t.ex. genom att ta del av handlingar i någon lokal i anslutning till ingången till anläggningen. Hur detta skall lösas i det enskilda fallet ser jag som en rent praktisk fråga. Det sätt på vilket saken löstes i förevarande fall hos flygtekniska försöksanstalten kan inte rubriceras som felaktigt ehuru det onekligen framstår som egendomligt att allmänheten skall behöva ta del av offentliga handlingar ute på gatan.